

Rafał Debski

SOUHVĚZDÍ KATA

Rafał Debski

SOUHVĚZDÍ KATA

GORGONA

Rafał Debski

SOUHVĚZDÍ KATA

Z polštiny přeložil
a vysvětlivkami opatřil

Jan Kvačičk

GORGONA
Praha 2012

RAFAŁ DĘBSKI – SOUHVĚZDÍ KATA
COPYRIGHT © 2007 Rafał Dębski
TRANSLATION © 2012 Jan Kravčík

ISBN 978-80-904952-1-0

ČÁST I.

POD MRAZIVOU
KLENBOU NEBES

NA CESTĚ KE HVĚZDÁM

Vlastně si nejsem jistý – chtěl jsem to tak vůbec? Pochybnosti se dostavily až potom. Příliš pozdě na to cokoliv změnit. Stejně by to nemělo žádný význam, o jedno město víc nebo míň... Domy hořely a lidé s křikem pobíhali po ulicích.

– Mor! Mor!

Když si pomyslím, že tentokrát jsem ani v nejmenším nechtěl způsobit takovou zkázu... Ne tady a rozhodně ne teď. Po mém odchodu by pravděpodobně zemřelo několik desítek, možná stovek obyvatel, protože mí malí všudybylové se dostanou i do těch nejtemnějších zákoutí. Ale samo městečko by přetrvalo a nestrávil by ho požár. Leč stalo se, co se asi stát mělo. Bůh dokáže být zlomyslný. Ale co když to vůbec není Bůh, jen krutý osud s tváří věčně zkřivenou v zlomyslné grimase? Co když Bůh vůbec není? A pokud přece jen ano, co když hluboce opovrhuje mrzkou existencí, ke které sklouzl jeho nejdokonalejší výtvar? Výtvar, který je schopen dopustit se nejtěžších zločinů a největších ukrutností, jen aby si zajistil úspěch, slávu a vliv – ty ubohé náhražky božské moci.

Začalo to jako obvykle. Vždycky se najde někdo, komu to nedá a nenechá cizince jen tak na pokoji.

– Nelíbíš se mi, člověče, – řekl pohůnek městské stráže.

V první chvíli jsem pochopitelně neměl tušení, o koho jde; v šedém plášti a s krátkým mečem u boku vypadal na obyčejného násilníka. V každém lidském shromaždišti se najdou takoví rádoby hrdinové, kteří usilují o reputaci nejpádnější pěsti či nejrychlejší šavle. Kromě toho by mě nenapadlo, že si v takovém malém městečku budou konšelé vydržovat stráž. Městská pokladnice zřejmě skrývala netušené poklady.

– Nech mě být, – odpověděl jsem klidně. – Jsem mírumilovný člověk, spory nevyhledávám.

Nato mě popadl za rameno. Chytil jsem neodbytnou ruku pod zápěstím a vrazil mu palec mezi kosti. Nechtěl jsem ho zranit, jen způsobit co největší bolest. Hlasitě zaúpěl, načež mě hostinský znepokojeně zpravil, s kým mám tu čest. Bylo mi to jedno. Zbojník, žoldák nebo radniční slouha, jaký je v tom rozdíl?

– Nestojím o rvačku, – uvolnil jsem sevření. – Nech mě na pokoji.

Odskočil ode mě a začal si třít bolavé místo.

– Co tu vlastně chceš? – zavrčel. – A co že sis při jídle ani nesundal rukavice?

– Do toho ti nic není. Nebo snad vaše zákony lidem zakazují najíst se a napít, jak jim to vyhovuje?

– Ne každý je tu vítaným hostem. Co tu chceš? Mluv!

– No tak, dej tomu člověku pokoj, – ozval se znovu hostinský. – Vždyť je jako beránek. Sedí tu už od poled-

ního, platí hned, rozbroje nevyvolává, ani plášt si nepolil. Radši se podívej támhle na Blažeje. Jen se tu válí po zemi, a když zrovna neblíje, tak krká a prdí. Ale když s ním chci hnout, ohání se tlapama, přitom i takhle zřízený má sílu jako medvěd.

Strážný se odmítavě ušklíbl.

– O ožraly se starej sám, teď když máš šenk pronajatý. Mně se nelíbí tenhle ptáček. Budu s ním muset na strážnici, ať se zpovídá vrchnosti, kampak má namířeno a proč. Co když je to uprchlý nevolník? Nebo nějaký zbojník? Na neviňátko nevypadá, určitě má nejeden život na svědomí. Celý podivně černý, možná je to turecký nebo valašský špeh. Vidíš ty oči? Jako by v nich sídlila sama smrt.

Nemýlil se. Nejeden život mám na svědomí, to skryt nelze. „Jako by v nich sídlila sama smrt“ – strážný poeta to řekl hezky. A rozhodně nebyl daleko od pravdy. Ne nadarmo jsem kdysi zvolil trnitou cestu zasvěcení a stal se učněm Mistra Černé smrti.

– Neboj, – řekl jsem pohrdavě, – tobě záhubu nenesu.

– Já se nebojím ničeho, – pyšně pozvedl bradu.

Byl směšný. Tak směšní dokážou být jen lidé přesvědčení o vlastní síle a důstojnosti. Neudržel jsem se. Zaklonil jsem hlavu a vybuchl smíchy.

Co se stalo, Jakube?

Barbora se probudila z apatie. Odpočívala. Pokaždé když tušila, že nás čeká hodně práce, vzdalovala se, aby se nasytila útržky snů a polozapomenutých vzpomínek ukrytých v zákoutích mé mysli.

Čemu se směješ?

– Lidem, miláčku. Jsou tak malí ve své velikosti, – řekl jsem úmyslně nahlas.

– S kým to mluvíš? – přiskočil ke mně pacholek. – A cos tím myslíš? Kdo že je malý?

– Jdi si po svých, ubožáku. Proč hledáš potíže? Nač ohrožuješ vlastní život? Možná ho nikdo kromě tebe nepotřebuje, ale není škoda přijít o něj tak brzy?

V jeho ruce se zaleskla čepel. Dlouhý, úzký stilet. Kdysi takové dýky sloužily k dobíjení protivníka zakutého v brnění, protože snadno pronikaly do mezer ve zbroji. Hostinský se raději klidil. Rozhodl se předstírat, že nic nevidí. Svoje si odbyl, hosta se zastal a víc stejně nezmůže.

– Všichni jste stejní, – zasyčel můj vyzyvatel. – Přicházíte krást a zabíjet, vrchnosti si nevážíte!

Dávej pozor, můj milý.

Varování bylo zbytečné. Nechystal se mě bodnout. Nedokázal v sobě najít dost odvahy. Nejspíš si uvědomoval, že nemá co do činění s obyčejným tulákem.

– Vstávej, půjdeš se mnou!

– Nic špatného jsem neudělal.

– To se ukáže, až si s tebou popovídá kapitán.

– Dokonce kapitána stráží tady máte? – podivil jsem se. – Město velké, že by se schovalo pod kravinec, a velí tu taková šarže?

To už na něj bylo moc. Mohl jsem si utahovat z něj, z jeho matky, možná z celé jeho rodiny, ale ne z města, kterému sloužil. Ne z velitele, kterého nejspíš stavěl na roveň Bohu. Jsou tací lidé. Potřebují být součástí něčeho většího, jinak se cítí ztracení a nešťastní.

– Tak dost! – chytil mě za loket a zkroutil mi ruku za záda. Hrot stiletu jsem ucítil mezi lopatkami. – Za tyhle urážky tě čeká náležitá odměna. Raději tě předáme rovnou soudci. Ten si už zjistí, jestli na tebe nebyl vydán nějaký zatykač!

Nemohl tušit, co bude následovat. Ten, kdo ho cvičil, mu nejspíš řekl, že z tohohle chvatu se nelze vysvobodit. Stejně tak nemohl tušit, že nás v akademii učili nejen dovednostem působícím utrpení a smrt, ale také nás vedli k železné disciplíně těla. Bez námahy jsem se otočil. Klouby tiše zapraskaly. Než mu došlo, co se děje, stál jsem před ním a tiskl ostří jeho vlastní dýky na zděšeně poskakující ohryzek. Pod pláštěm na rameni jsem ucítil pohyb a strážného tvář se protáhla údivem. Na úrovni jeho očí se objevil čenichající krysí čumák. Věťřil strach.

– To je on! – vykřikl městský strážný. – To je ten prokletec, co roznáší mor! Černý krysař!

Koutkem oka jsem postřehl kradmo se blížící se postavu. Pustil jsem zbrojnoše, otočil ho zády k sobě a odstrčil tak silně, až se rozplácl o zeď. Hostinský se rozmáchl velkým sekáčkem. Vražedné seknutí mířilo na krysu, sedící na mém rameni. Zvíře se zorientovalo dřív než já a bleskurychle zmizelo v kápi. Mně se však ostří zahryzlo do těla. Vytryskl proud černé krve a zalil krčmářovu tvář. Okamžitě zkusil tekutinu setřít, ale byla lepkavá jako smůla a hustá jako melasa smíchaná s mourem. Přihlížel jsem se zájmem. Od přeměny jsem ještě neviděl vlastní krev v takovém množství. Čern prýstící z drobných ran, ze kterých jsem krmil krysy, mi nikdy nepřípadala tak temná jako

nyní, kdy se zdálo, jako by z ní něco vysálo veškeré světlo. Teprve teď jsem si uvědomil, že je navlas podobná té, která proudila v žilách Mistra Černé smrti. Živě si vzpomínám na ten příšerný okamžik, když jsem rozsekl hrud' svého učitele. Jako kdybych roztrhl pytel plný mokrých sazí. Nějak podobně se teď musel cítit hostinský. A městský pochop... Ne, ten už nic necítil. Ležel nehybně a z břicha mu trčela rukojeť stiletu. Čepel mu vjela šikmo do střev a při své délce bez potíží zasáhla srdce. Strážný neměl ani tolik zkušeností, aby před nárazem do zdi uhnul dýkou stranou nebo ji jednoduše zahodil. Blažej u zdi vydávil na podlahu další porci zvratků. Lidé v krčmě ztuhli a pak se vrhli ke dveřím. Pach krve přilákal číhající krysy, které se vyrojily ze všech koutů – jak ty zdravé, tak ty zjevně nakažené, ba dokonce i ty, co se už sotva držely na nohou. Krčmář zařval z plných plic, zřítíl se na zem a začal se svíjet v křečích. Z náhle nateklých vředů mu prýštil páchnoucí hnis.

Lidé s vřískotem utíkali a roznášeli zvěst o strašlivé události svým sousedům. Vlna krys se vylila na ulici. Ozval se výstřel. Nejspíš nějaký šlechtic nebo bohatý měšťan zabil některého z mých druhů a krysí tělíčko se po zásahu kulí rozprsklo na všechny strany. Ten pohled jsem znal. Měl jsi štěstí, bratříčku. Zkrátili ti muka. Věděl jsem, že jedni budou zkoušet krysy střílet nebo sekat šavlemi a druzí zkusí z města utéct. Ale všechno bude marné. Nákaza je srazí do kolen dřív, než doběhnou do okolních vsí. Protože tohle nebyla obyčejná nemoc... Tahle byla zkrocena a vyšlechtěna velkými učenci a největšími lékaři. Jen ti nejlepší léčitelé dokážou stvořit něco, co zabíjí tak doko-

nalým způsobem. Když jsem po zavraždění Mistra Černé smrti opouštěl akademii, byl jsem přesvědčen, že z ní vynáším běžný mor. Všechny ty ochranné oděvy, které jsem si oblékal před vstupem do nejhlubších podzemí, kde se rozkládalo království černé smrti, kožené masky vycpané drahým hedvábím, napuštěným dezinfekčním dryákem, všechny ty ostře vonící tekutiny, kterými jsem se oplachoval po návratu nahoru, všechny ty lektvary, které jsem musel pít... Věděl jsem, že pobývám v hájemství smrti, ale neměl jsem vůbec tušení, jak strašná ta smrt byla. Teprve až když jsem odešel...

Vzpomínám si, můj milý. Ten kupec, který ti zastoupil cestu. Neměl jsi rukavice a sotva ses ho dotkl, vyrazil mu lišej a obsypaly ho vředy. Strašně křičel a svíjel se v bolestech!

Ano, Barboro. Teprve po nějaké době jsem se naučil, že si musím ruce zakrývat kůží, pokud nechci, aby po mém dotyku lidé padali jako mouchy.

Žbožňuji tu tvoji moc, Jakube. Dělá mi dobře, když ji používáš. Jsi pánem života a smrti. Vlastně víc smrti – a to je dobře, protože smrt je krásná... Cítím se pak jako tenkrát, když jsi mě objímal, nenasytně ses mě zmocňoval a působil mi nadpозemskou rozkoš. Jsem ráda, žeš i tohle město zahalil beznadějí.

Vím, snadno přece poznám, když cítíš slast. I já jí při tom zažívám. Jenom nevím, jestli jsem jejím zdrojem já sám, nebo jen odrážím tvé pocity jako zrcadlo.

Lidé si nezasluhují, aby je potkalo dobro. Dokážou si vážit jen toho, kdo rozsévá zkázu. Největšího zločince nezbičují ani nekřižují. Ne, udělají z něj vládce a skloní před ním hlavy. A to nejkrutější mučení si nechávají pro nevinné.

Chtějí však mít pocit, že jsou spravedliví. Proto si najímají nás katy. To popravčí se stávají předmětem opovržení davu, zatímco lidé sledují mučení a baží po krvi. Muži křičí vzrušením, ženy omdlévají rozkoší. Jen poslední zbytky studu a strach z cejchu jim brání, aby se v tu chvíli neodevzdaly prvnímu, koho uvidí. Zažil jsem to mnohokrát. Dav se mi vždycky hnusil. Proto mi není lidí líto.

Jdi se podívat ven. Chci to zažít ještě jednou.

Ale vždyť já to ani neměl v úmyslu. V téhle ospalé díře jsem se chtěl jen najíst a odpočinout si.

Skutečně? Zahihňala se. Vždycky, když se smála, přicházely hrozné bolesti hlavy. Vždyť jsi udělal všechno pro to, aby tě přinutili jednat. Dokonce jsi je nechal seknout tě do ruky...

Nenechal! Byl jsem příliš pomalý...

Koho chceš obelhat, mě nebo sebe? Jako bys pořád zapomínal, že jsme v mnoha ohledech jedna duše i tělo. Znáš tvé nejtajnější úmysly, poletují kolem mě všechny tvoje myšlenky, útržky obrazů a vzpomínek.

Co tím chceš říct, Barboro?

Jen to, že tvoji pomalost nezpůsobilo nic jiného, než podvědomá touha zase svolat krysy.

Možná máš pravdu. Mohl jsem hostinského chytit a ruku, bránit se, vyrazit mu zbraň. Ale udělal jsem tu nejhloupejší věc: zkusil jsem uhnout. Na tom, co říkáš, něco bude. Máš ke mně ostatně blíž, než žena k manželovi. O manželích se říká, že jsou jedním tělem. Co by asi církevní otcové řekli našemu svazku, Barboro? Zasmál jsem se. Byla by to dokonalá záminka předhodit nás inkvizici.

– Zhyň, pse!

Do krčmy vtrhl šlechtic s hlavou ostříhanou podle poslední módy. Zablýskla se šavle. Barbora zmlkla, zmizela a já se obrátil k nově příchozímu. Při pohledu na mrtvého pohůnka a dodělávajícího krčmáře na okamžik zaváhal. To stačilo. V ruce se mi objevil sekáček, rozmáchl jsem se a vrhl ho po něm. Soupeř byl hbitý a zkušený, což jsem – byť nerad – musel uznat. Těžký sekáček odrazil. Náčiní sklouzlo s bezmocným zařinčením po záštitě jeho zbraně a v letu mu zlehka natrhlo kůži na předloktí. Šlechtic vyrazil ke mně, ale já stál klidně.

– To je konec, pane bratře, – řekl jsem tiše.

– Já ti...

Nic víc už říct nestihl. Ostří potřísněné černou krví vykonalo své. Šlechtic se zřítíl uprostřed kroku a jeho tělo se pokrylo vředy dřív, než se dotklo podlahy. Zoufale vykřikl. Bolest byla k nevydržení – jako by sám ďábel otevřel dveře pekla. Znal jsem ji dobře; během přeměny jsem musel přežít nemoc se všemi jejími příznaky a utrpením. Potom mě očistil oheň v útrobách vysoké pece. Právě tehdy moje krev zčernala. „Musíš se vypálit“ – řekl tenkrát Mistr Černé smrti. – „Až v tobě zůstane jen popel, budeš připraven. Když krev získá barvu sazí, znamená to, žeš ovládl černou smrt.“

Pojďme, můj milý. Chci znovu slyšet, jak hraješ.

Vytáhl jsem flétnu. Byl už nejvyšší čas. Halas na ulicích, ohnivé záblesky požáru v oknech. Vyšel jsem před hostinec. Na dlažbě ležely mrtvoly a dodělávající lidé, další pobíhali mezi krysami, připomínajícími obrovský pohybuující se koberec. Přiložil jsem nástroj ke rtům. Tesklivá melodie

zanikala v okolní vřavě. Hrůzou pološílení měšťané ji nevnímali, zato krysy znehybněly. I někteří lidé se překvapeně zastavili. Hudba se stupňovala ve stále vyšších tónech a kolem pomalu zavládlo ticho. Mistr Černé smrti často opakoval, že mám dar od Boha a moje hudba je výjimečná, ba čarovná. Už nejednou jsem se přesvědčil, že neúčinkuje jen na krysy. Kráčel jsem mezi nehybnými postavami. Uzlíčky kožešin se přede mnou rozestupovaly a za mými zády zase uzavíraly. Pak pomalu vyrazily. Tohle městečko už přestalo existovat. Zůstane v něm jen oheň a mor. Jestli budou lidé natolik moudří, nechají spálit nemoc plameny a těla mrtvých zasypou vápnem. Jestli ne... každý, kdo sem přijde, brzy zahyne.

Nádhera. Právě to mi chybělo. Poslední dobou hraješ tak málo.

Co pro Barboru znamená poslední dobou? Nikdy se mi nepodařilo zjistit, jak vlastně vnímá plynutí času. Někdy se z jejích slov zdálo, jako by pro ni poslední měsíc byl pouhým okamžikem, zatímco jindy se tvářila, že mezi polednem a večerem pro ni uběhlo víc než čtvrt roku. Vždyť naposledy jsem hrál včera.

Vyšli jsme z města, za námi oheň, krev a pláč. Ubozí lidští červi, plazící se a pošetile hledající spásu. Jenže na pomoc nikdo nepřijde. Jako vždy za mnou zůstane jen spoušť, pokrytá hnijícími mrtvolami. Ani vlci, ani lišky, ba ani krkavci na hostinu nedorazí. Ucíť smrad černé smrti a prokleté zemi se zdaleka vyhnou.

Po řece se líně převalovaly vlny a kapky deště krášlily hladinu drobnými kroužky. Stékaly mi po kápi, snažily se prosáknout pod oděv, dotknout se tváře.

Musíme?

Musíme. Víím, že nerada přecházíš řeky. Neuměla jsi plavat a jednou ses skoro utopila. Teď už se nemáš proč bát, ale strach zůstal. Zbytečný, dětinský, ale právě to na tobě miluji. Navzdory ústrkům osudu, pošpiněnému životu a všemu tomu hnusu, ve kterém jsi žila, zůstala jsi v hloubi duše nevinným dítětem.

Sundal jsem si boty. Zbožňuji dotek písku, prodírajícího se mezi prsty, rád cítím pod nohama oblázky, ulity a kluzké rostliny. Zastavuji se na mělčině, stojím bez hnutí a čekám, až mi malé zvědavé rybky začnou oždibovat lýtka. Mohou se mě dotýkat beztrestně; tekoucí voda má očistné vlastnosti. Řeky v sobě skrývají neobyčejnou moc. Upíří a démoni je prý nedokážou překročit.

Vešel jsem do vody po kolena a ohlédl jsem se. Krysy se nerozhodně motaly po břehu. Usmál jsem se. Pokaždé to bylo stejné. Dokud stojím, budou váhat. Potom půjdou, tedy spíš poplavou za mnou.

Prosím, Jakube můj milovaný, ať už je to za námi.

Povzdechl jsem si. Tak dobrá. Když tak moc prosíš... Na konci hole, kterou jsem měl přehozenou přes rameno, se houpaly boty a uzlík se ztvrdlým chlebem. Zvedl jsem ji nad hlavu a popošel hlouběji. Voda mi sahala po břicho, potom do půli prsou. Kapky deště zhoustly a byly stále větší. Začal pravý podzimní liják. Měl bych cítit zimu, ale od přeměny na mě rozmary počasí už neměly vliv. Za

mnou se ozvalo šplouchání a kolem se začala rojit malá tělíčka. Čumáčky nad vodou, tlapky kmitající v naučeném pohybu. Krysy umí skvěle plavat. Nerady, ale umí. Nicméně některé se nejspíš na druhý břeh nedostanou. Ty nemocné a zesláblé odpadnou, strhne je proud a utopí se. Možná ještě způsobí smrt dalším lidem, když jejich nakaženou mršinu sežere domácí kočka nebo pes. Možná se stanou kořistí vodních dravců a možná jen zúrodní nějaký kousek země.

Vyšel jsem na písčitou mělčinu. V nedalekém hájku se schovám před deštěm. Osuším si nohy, ovinu chodidla onucemi a nazuji vysoké boty. Dostal jsem je od mistra Ludvíka jako odměnu po cvičeních post mortem – za noc strávenou o samotě s rozpadající se mrtvolou. Raději jsem nechtěl vědět, z jaké nebo spíš z čí kůže byly zhotoveny. Byly však velmi měkké, pohodlné, netlačily a nedřely dokonce ani při dlouhých pochodech. A co bylo velmi důležité, nemusel jsem je napouštět tukem, ani namáhavě čistit.

Kam se teď vydáme, můj nejdražší? Co budeme dělat?

Dobrá otázka, jen ve špatnou chvíli. Ale co si budeme nalhávat – na otázku kam jdeme nebyla dobrá chvíle nikdy. Nevím. Původně jsem chtěl jít na jih, do Krakova a potom do Prahy, do samých hustě osídlených končin. Jenže nohy mě nesly úplně jinam. Nechtěl jsem vidět lidi. Chtěl jsem být co nejdále sám.

Z přemýšlení mě vytrhl mokrý dotek. U nohou mi stála velká krysa a dívala se na mě moudrýma tmavýma očima.

– Už je čas, příteli? – usmál jsem se. – Ale jistě. Přiveď ostatní.

V akademii jsem krysám upouštěl krev do misky. Ne abych utišil hlad v jejich útrobách, ale v jejich srdcích. Na cestách jsem však tento rituál nehodlal praktikovat a kromě toho mi zbytečně připomínal dobu strávenou v učení. Vytáhl jsem z rance malý balíček převázaný stužkou a rozvázal ji. Uvnitř ležel malý nůž s čepelí ostřejší než břitva královského lazebníka. Přejel jsem ostřím po předloktí, lehl jsem si na zem a vnímal jemné jazýčky olizující ránu. Zvířátka přistupovala jedno po druhém podle vlastní hierarchie a žádné nevypilo víc než jednu nebo dvě kapky. Byla jako jedna velká rodina. Ostatní musí čekat, až na ně přijde řada; každý den pil jiný klan.

Jemné šimrání jazýčků přivolalo vzpomínky na první den v Běsově.

– Tohle bude ode dneška tvůj domov, – hodil Bartoš můj vak na pryčnu. – No co koukáš? Každý novic dostává takovou celu, je zbytečné se čílit. Od okamžiku, kdy tě mistr Vojtěch seznámil s klauzurou, se musíš podřídit našim zvykům.

Mě však ani nenapadlo si stěžovat, protože v tu chvíli se ozvalo vítězné pištění. Na mém ranci se hemžilo hejno krys. Bylo jich nejmíň dvacet, možná i víc! Vykročil jsem k nim, abych je odehnal, ale Bartošova ruka mě zarazila.

– Stůj! Nesmíš plašit krysy! Máš v tom vaku něco k snědku? V cele nesmíš mít žádné jídlo ani pití!

– Já nevěděl...

– Tak teď už to víš! V cele se máš oddávat rozjímání a vzdělávání. A tahle stvoření se postarají, aby tě při tom nic jiného nepokoušelo.

S odporem jsem pozoroval šedé kožichy a lysé růžové ocasy. Ostré zuby nemilosrdně trhaly kožený vak na cáry.

– Nedívej se na ně tak znechuceně. Krysa je nejlepším přítelem kata. Však uvidíš.

Zvířata se konečně prohryzala ke chlebu a kusu uzené slaniny. Kousl jsem se do rtu. Teprve teď, při pohledu na jejich hody, jsem si uvědomil, jak velký mám hlad. Od předchozího večera jsem neměl v ústech; na jídlo dosud nebyl čas.

– To díky nim je akademie v bezpečí, – pokračoval můj průvodce. – Díky nim nás vrchnost musí tolerovat a velká část berní putuje do naší pokladnice.

– To nechápu...

– Brzy pochopíš. Až přijde čas. Ale teď by ses měl seznámit se svými chráněnci. Musíš si získat jejich lásku, a nesmíš proto litovat ničeho, ani své krve. Zejména krve... – rozhlédl se po místnosti.

– Co tím chceš říct? – zeptal jsem se.

– Bojíš se? – na tváři mu zahrál lehký úsměv. – Ten, kdo má pouštět žilou jiným, se musí nejdřív naučit cedit krev sám. Á, tady je to!

Přistoupil ke stolku v koutě a zvedl z něj nevelkou misku. Potom sáhl do záhybů svého oděvu. Nespouštěl ze mě pohled a pomalu rozbalil kus lesklé kůže. V okamžiku, kdy jsem zahlédl malou čepel, ucítil jsem zvláštní, výraznou, ale příjemnou vůni neznámých bylin.

– Vyhrň si rukáv, – rozkázal.

Ucouvl jsem. Už podruhé za ten den na mě někdo vytáhl zbraň!

– Co ti říkal mistr při klauzuře? Že mě máš poslouchat na slovo! Kdybychom ti usilovali o život, mohli jsme tě o něj připravit hned za branou.

To sice dávalo smysl, ale příliš mě to neuklidnilo. Poslušně jsem si vyhrnul rukáv.

– Krásné žíly, – zamručel obdivně. – A svaly máš jako provazy. Kde ses tak vypracoval?

– Mistr Eustach mě nešetřil. Pořád opakoval, že ten, kdo chce ovládat katovské řemeslo, musí mít dokonalé tělo.

– Mistr Eustach, – v jeho hlase znovu zazněl obdiv. – Měl jsi velké štěstí, že ses s ním setkal. U nás se o něm vyprávějí legendy. Prý je tak šikovný, že dovede stáhnout odsouzenec z kůže, aniž by ukápla kapka krve. A propós, krev! – probral se ze zamyšlení. – Krysy se potřebují napít. Musíš jim dát ochutnat svoji krev, aby tě přijaly.

Otřásl jsem se.

– No tak, Jakube! Podrším ti misku a ty se sám řízneš. Neboj se, nůž je čistý, vyvařený a namočený v nejsilnější kořalce, aby rána nezahnisala. Dávej pozor, je velmi ostrý!

Vzal misku a podržel ji pod mojí nataženou paží. Poslušně jsem přešel nožem po kůži. Skutečně byl ostrý. Rána, která se otevřela, byla mnohem větší, než jsem zamýšlel. Na Bartošovu tvář vystříkla krev.

– Omlouvám se...

– To nic, – usmál se a olízl ze rtů mokrou červeň. Při tom se zachvěl, jako by mu tělem proběhla vlna bezuzdné rozkoše. Vzápětí se zarazil, zvažněl a podíval se na mě s podivným zábleskem v očích. S nechutí? Bylo to něco víc než nechut. Napadlo mě, že my dva přátelé asi nikdy nebu-

deme. Bylo v něm něco, co mi připomínalo špínu a zápach věžeňských kobek.

Krev stékala do misky. Když byla z poloviny plná, Bartoš mi podal kus lněného plátna.

– Ovaž si to. A potom polož misku na zem a dívej se, co se stane.

Stáhl jsem si ránu. Cítil jsem, jak krev dál proudí z nářiznuté žíly. Vzal jsem misku a postavil ji na podlahu. V ten okamžik krysy přestaly plenit rozervaný vak. Čekal jsem, že se vrhnou na novou kořist, ale místo toho na mě jen zíraly malýma, chytrýma očkama. Užasle jsem pozoroval, jak jedna po druhé seskakují z pryčny a přicházejí k misce. Každá pila jen tolik, aby vyšlo i na ostatní. Když poslední krysa vylízala nádobu, Bartoš otevřel dveře.

– Teď už jsi v bezpečí. Když jim čas od času, alespoň jednou za pět neděl dáš trochu své krve, budou tě milovat a v případě potřeby tě varují před nebezpečím.

Měl bys nosit zbraň, Jakube.

Barbora měla ve zvyku vtrhnout mezi mé myšlenky bez varování. Výjev zmizel.

Nikdy nevíš, na koho narazíme.

Věděl jsem, z čeho má strach. Že nám cestu zkříží nějaký starý známý z akademie. Čeledín, učeň nebo nedejbož přezivší mistr, který bude vědět, co mu ode mě hrozí a také jak si se mnou poradit. Ale jakou zbraň máš na mysli, Barboro? Sekeru nebo těžký meč se širokou čepelí? Nechce se mi s nimi vláčet, starat se o ně, udržovat jejich ostří v čistotě. A se šavlí ani s jinou šlechtickou zbraní zacházet neumím.

Pojďme do nějaké vesnice. Už dávno jsem neviděla strach a zkázu. Chybí mi to. Od návštěvy toho posledního města už uplynul víc než týden.

Dobře, miláčku. Jakmile zahlédneme kouř ze stavení, zamíříme k němu. Zahraju na flétnu a povedu své krysy jako vycvičený trestný oddíl.

Obul jsem se a ztěžka se zvedl. Zvířata na mě hleděla a čekala. Někdy jsem měl pocit téměř hraničící s jistotou, že vědí lépe než já, kam mám namířeno. Byl to samozřejmě nesmysl. Vždyť od odchodu z akademie nepřežila jediná krysa, která by si pamatovala Běsov. Některé uhynuly, jiné se narodily, ale téměř všechny se připojily až cestou.

Ze začátku ses jich bál, pamatuješ?

Ze začátku? Možná to nebyl strach, i když krev jsem jim dával s jistou nechutí. Jenže „krysa je nejlepším přítelem kata.“ Jedna z prvních slov, která jsem po svém příchodu do Běsova slyšel. Právě jimi má výuka začala a trvalo dlouho, než jsem pochopil jejich význam. Můj dosavadní opatrovník, přítel a mistr Eustach služeb hlodavců nevyužíval, ale já si je nakonec zamiloval natolik, že mi bylo líto, když jsem musel každý měsíc poskytnout několik kusů pro Mistra Černé smrti. V temném podzemí, kde kraloval mor, totiž krysy umíraly dřív, než stihly dát vzniknout novým pokolením. Proto jsme mu jich museli obětovat tolik. Tady na světle světa je nemoc pohlcovала pomaleji. Chcípalý ve stejných mukách jako jejich příbuzní v mistrově hájemství, ale žily výrazně déle.

– Jen vy mě nezradíte, – řekl jsem a pozoroval čenichající čumáky. – Jen na vás se můžu spolehnout bez obav, že

vám zůstanu něco dlužen. Stačí vám smlouva krve. Dnes pijete černý ichor a nevíte, že zároveň s přátelstvím do vás vchází smrt.

Na mě se taky můžeš spolehnout. Barbořin hlas zněl vyčítavě. *Ani já tě nikdy nezradím.*

To je něco jiného, má lásko. Ty jsi ve mně. Znáš všechny moje myšlenky.

Všechny ne. Existují místa, do kterých nedokážu nahlédnout, ať se snažím sebevíc.

Ano. A mně se při tom začíná točit hlava a obrací se mi žaludek naruby. Možná je lépe do takových zákoutí nestrkat nos, Barboro.

Jsou moje! Ze světa mi zůstalo jen to, co z něj v tobě najdu a co skrz tebe vidím!

To je pravda. Já jsem teď tvůj svět.

Někdy se mi zdá, že miluješ víc krysy než mě!

Tak to není. Musím se o ně starat. Bez mé péče by se z nich stala obyčejná zvířata. Rozprchly by se po okolí a roznesly smrt lidem i zvířatům. Chceme snad, aby černá smrt chodila po světě bez našeho vědomí?

To nechceme. Zahraj, Jakube. Udělej radost jim i mně.

* * *

Dítě leželo pod kupkou suchého sena. Minul bych tu hromádku bez povšimnutí, vždyť na louce jich bylo plno. Ale krysy okamžitě ucítily pach člověka a shromáždily se kolem mrtvého tělíčka. Prohlédl jsem si ho. Bylo promodralé, pokryté šerednými podlitinami, kůži na mnoha místech

potrhanou od silného bití. I tak zatvrzelé a černé srdce jako moje se při tom pohledu sevřelo.

Kdo to udělal?

Také v Barbořině hlase byly cítit silné emoce. Vzlykala.

Nevím, má nejdražší. Bezpochyby lidé. Pouze oni dokážou být tak krutí.

Pojďme je najít.

Ano, ale jak? Mrtvý nám nic neřekne. A ani kdyby žil, neuměl by mluvit – je to malé děťátko...

Žeptej se ho! Znělo to jako rozkaz, kterému se nelze vzepřít. *Vstup do jeho mysli a dozvíme se to!*

Ani ten nejlepší kat nedokáže vyzpovídat nebožtíka.

Máš přece mě!

Co tím myslíš, moje milovaná?

Žkus se ho dotknout. Možná se mi podaří s ním promluvit.

Ano... chlapec je mrtvý a ani ty vlastně nežiješ... Zní to jako něco nemožného... Ale stejně nemožné se mi zdálo, když jsem v akademii viděl mistry přelévat duše do nádob, aby je pak pozřeli k vlastnímu užitku.

Stáhl jsem si rukavice. Dlaně jsem měl drsné, trochu oteklé a zkrabatělé všudypřítomnou vlhkostí. Položil jsem ruku chlapci na čelo. Nic se nedělo a nic jsem necítil. Je to k ničemu, Barboro, nemůžu...

Mlč! Nech mě pracovat.

Náhle mi po zádech přešel mráz. Od hlavy páteří dolů a zpět, až mě v ruce zabořilo. Letmá bolest nebyla ničím ve srovnání se zkouškami, které jsem podstoupil v akademii, ale byla doprovázena pocitem hroživé prázdnoty. Jako by se část mé duše někam vzdálila, zmizela a už nikdy se ne-

měla vrátit. Trvalo to jen okamžik, ale mně se zdálo, že minuly hodiny, možná i dny.

Vzteek. Divoký, iracionální vztek. Přesně to jsem cítil během několika dalších úderů srdce. Hněv spojený s pocitem ztráty. Ale dřív, než mě ovládl natolik, abych udělal něco strašného, přišel jsem znovu k sobě. Pochopil jsem.

– Tohle už nikdy nedělej, Barboro! – vykřikl jsem nahlas. – Neopouštěj mě na tak dlouho!

Byla to jen chvílka. A neopustila jsem tě úplně.

Chvilí může připadat jako věčnost, když člověk neví, jestli ve skutečnosti nepotrvá déle než život. Když už jsem byl přinucen vypít tvoji duši, musíš být se mnou neustále, jinak se může stát něco strašného. Jsi mé prokletí i požehání zároveň.

Aspoň už víme všechno, co potřebujeme. Podívej.

Obklíčily mě zlé, nenávisť zkrivené obličejce. Zvednuté pěsti, vzpomínka na hroznou bolest. Potom zbyla jen jedna tvář. Poznal bych ji i v pekle.

Nemusíme až do pekla. Ten zločinec žije nedaleko. Pojďme.

Půjdeme, moje milá, půjdeme. Ale nejdřív vezmu nůž a udělám, co musím. Krysy už čekají.

Vesnice se ukrývala za shlukem stromů. Nebýt mrtvoly, určitě bych ji přehlédl, a kdyby ne, určitě bych neměl chuť se tu stavovat. Vešel jsem mezi stavení. Za křivými ploty se okamžitě objevili zvědavci. Lokty na plaňkách, brady opřené o složené ruce. Lidé jsou všude stejní. Hledal jsem mezi nimi toho jednoho. Nevěděl jsem jistě, jestli tu je. Mým vodítkem byly pouze mlhavé vzpomínky vydolované Barborou ze zákoutí chlapcovy mysli. Brzy jsem po-

chopil, že mě při zkoumání dítěte neopustila celá. Dalo by se říct, že jen vystrčila prsty. Co by se asi stalo, kdyby odešla úplně?

– Co tu chceš?

Hrubý, chraplavý hlas. Neohlédl jsem se. Ještě se nestalo, že by se na mě někdo odvážil zaútočit zezadu. Zřejmě tu napadají jen bezbranné. Lidé umí dokonale vyčítit sílu druhých. Sami sobě to nepřiznají, ale dobře vědí, ke komu mají mít respekt, a na koho si mohou dovolit.

– Co tu chceš? – zopakoval hlas. – Mluv, nebo ti proženu střelu srdcem!

Otočil jsem se. Za mnou stál vesničan a natahoval luk. Ruce měl silné, šlachovité, zbraň držel jistě. Určitě se jimi uměl ohánět. Nebýt tak krutý a hloupý, ten člověk by se možná hodil na kata.

– Dej tu věc pryč. Vidiš snad, že bych já měl nějakou zbraň?

– Mluv a nemudruj! Co tu chceš?

– Nic nebo všechno. Záleží na tobě.

Nerozuměl. Jen sevřel pevněji zbraň.

– Až budeme chtít hádanky, – zavrčel, – půjdeme za šíleným poustevníkem, co je sype z rukávu. Ale ty koukej mluvit, jak ti zobák narostl!

– A co jsi zač, že se tak vyptáváš?

– Dělán tu rychtáře a můžu se ptát každého, kdo chce projít vsí.

– Nehodlám tudy jen projít.

Tentokrát sebou škulbl. Zřejmě v mém hlase zaslechl hrozbu.

– A co tu teda děláš?

– Mám tu takovou věc, – ukázal jsem na ranec houpačící se mi u pasu, – a chci se tě na něco zeptat. A rád bych jasnou odpověď.

Nevím, jestli opravdu chtěl vystřelit, nebo jestli mu tětiva vyklouzla z ruky. Spíš to druhé, protože při tom zlomil šíp a já ani nemusel uhýbat. Opeření zasvištělo dobré dvě stopy ode mě. Bleskurychle jsem se ocitl před ním a vytrhl mu zbraň z rukou. Byl tak překvapený, že se ani nepohnul. Zahákl jsem mu krk mezi lučičště a tětivu a volnou rukou jsem rozvázal ranec.

– Poznáváš? – strčil jsem mu jeho obsah pod nos.

Chvilí zíral do mrtvých očí dítěte, pak přešel pohledem okraj odříznutého krku s trčícím obratlem a vzápětí se mu obrátil žaludek naruby. Nenechal jsem ho ušpinit si oblečení. Přitlačil jsem mu tětivou ohryzek a vrazil mu prst do měkké tkáně pod hrtanem. Když se zvratky vracejí zpátky, není to nic příjemného. Je to jako spolknout velký kámen, který s plesknutím dopadne do žaludku.

– Nevydržíš pohled na vlastní práci, rychtáři? To tys přece odpravil to děcko. Tímhle lukem jsi ho tloukl tak, až mu kůže popraskala.

– Byl to běs! – zajechel. – Ďáblovo sémě! Syn bosorky!

– Proto to ubožátko zavrhla celá ves a tys ho pak odtáhl za humna? Víte, co mu udělal? – obrátil jsem se k nepřátelskému davu, který nás náhle obklopoval ze všech stran.

– Víme! – padla odpověď.

Dopředu vystoupil starý vesničan s dlouhými šedivými vlasy a vznešeným výrazem ve tváři. Naklonil mírně hlavu

a našpulil dolní ret, což mu zřejmě mělo přidat na vážnosti. Zřejmě místní mudrc.

– A dobře mu tak, pekelné havěti! Čerta musíš seřezat jako žito a zaživa mu uříznout kulky, to pak prchá hlava nehlava. Vždyť měl na levé noze kopyto! Jeho matka to schovávala, ale pravda se vždycky ukáže!

– Měl znetvořené chodidlo, – ucedil jsem chladně. – Každá porodní bába ví, že se to stává.

– A ty jsi kdo, že se toho ďábla tak zastáváš?

Kámen mě měl zasáhnout do hlavy. Chytil jsem ho a mrštíł zpátky do davu. Ozval se bolestivý výkřik. Kdybych nedržel jejich rychtáře ve smrtícím sevření, nejspíš by se na mě už vrhli. Ale já jsem měl v tu chvíli navrch a oni si shovívavost nezasloužili.

Nezasloužili, Jakube! Konej!

Pomocí zubů jsem si stáhl rukavici a dotknul jsem se rychtářova čela tak jako předtím mrtvého dítěte. Lidé zděšeně sledovali, jak se jim přímo před očima jeho tvář pokrývá bobtnajícími vředy. Měli mě ukamenovat co nejdřív. To byla jejich jediná šance. Ale lidé jsou příliš zbabělí a hloupí. Pravda, jakmile se jich sejde víc na jednom místě, kuráž narůstá, zato hloupost nezná hranic. Teď s křikem prchali na všechny strany a já ze záhadří vylovil flétnu.

* * *

Lidé se přede mnou rozestupovali. I kdyby věděli, že jim pouhým dotykem můžu přichystat trýznivou smrt, zřejmě by jejich strach a opovržení nebyly větší než teď.

– Pozor, synku! – nějaká žena odsunula za sebe zvída-
vého chlapce. – Ještě ti kat šlápne na stín. Horší kletby na
světě není!

Chtěli po mně, abych se oblékl do červeného hábitu
s dlouhými rukávy a do kápě s otvory pro oči. Pochopi-
itelně jsem odmítl. Absolvent Akademie mistrů popravčích
v Běsově není obyčejný řezník, který musí skrývat tvář.
A protože potřebovali zkušeného mučitele, schopného vy-
konat rozsudek, museli přijmout mé podmínky.

– Za loupení po cestách, – hřímal herold, – za ohavné
mordy, za několikeré znásilnění a za urážku majestátu jeho
milosti biskupa Jindřicha byl tento strašlivý zločinec od-
souzen k lámání kolem, utěti rukou i nohou, vydloubnutí
očí a nakonec ke stětí hlavy!

Té práce jsem se zhostil já. Jako obvykle jsem přišel do
města s jediným cílem – najíst se a jít dál. Dával jsem si
pozor, abych tentokrát nikoho nevyprovokoval. Moji malí
přátelé šli svými tajnými stezkami. Dokud se měli kam
schovat, bylo všechno v pořádku. Jenže v hostinci jsem se
doslechl, že radnice shání popravčího.

*Proč, Jakube? Copak těmhle lidem něco dlužíš? Proč chceš tý-
rat toho ubožáka?*

Ubožáka! Odsouzenec byl natažený na dřevěné kon-
strukci, kterou vyrobili na mé přání. V tomhle městě ne-
měli ani pořádné mučící kolo. To, co mi ukázali, bylo
k smíchu. Někdo si zřejmě myslel, že má vypadat jako
velké kolo od kočáru, ale hodilo se leda tak k honění ob-
ručě a rozhodně ne pro torturu. Proto jsem si nechal zavo-
lat dva nejlepší truhláře. Nechtělo se jim, protože věděli,

jaká ostuda je pracovat pro mistra popravčího, a zpěčovat se nepřestali, dokud jim radní nepohrozili sankcemi. Ze dvou velkých dubových lavic vyrobili něco na způsob kříže ve tvaru písmene T, ve vyznačených místech pak vyřezali otvory a protáhli jimi řemeny.

Nyní na tomto kříži ležel odsouzenec. Hlava a krk až po klíční kosti vyčnívaly přes horní hranu a aby se mu zátylek nezvrátil dozadu, podepíraly mu týl dvě široké lišty. Odsouzenec se nejspíš divil proč. Jen ať dumá. To, co se děje v hlavě, nejsou o nic menší muka, než ta přichystaná tělu. Pomalu jsem k němu přistoupil. Ubožák? Co tě nemá, Barboro! Je to mordýř mnohem horší, než ten rychtář a celá jeho ves. Oni zabili toho chlapce z pověřivosti a ze strachu. Ale tenhle podlehl strašlivé nemoci jménem chamtivost. A protože měl navíc násilnou povahu, páchal skutečné ohavnosti.

Dělej, jak myslíš. Stejně po našem odchodu všichni zemřou. Včera jsi přece svolal krysy.

Ano. Zemřou, protože se rádi dívají, jak umírají jiní. Ale nemusí se to stát. Budu hrát poctivě a dám jim šanci. Všechno záleží jen na nich.

Nechal jsem zvířata vejít do města s tím, že se nevyonoří a nezačnou roznášet nákazu, dokud jim to nedovolím. Potřebujeme zlato na nové věci: chybí mi pořádný plášť a nebylo by vůbec od věci podívat se u nožíře po nějakém meči a u puškaře po pistoli, abych nechodil s holýma rukama. V tomhle kraji byl neozbrojený poutník často vystaven nebezpečí. Před pár dny mě chtěl nějaký lotr obrát o měsíc. Měl šerednou smůlu. Zaprvé proto, že natrefil na chu-

ďase, a zadruhé, že natrefil právě na mě. Než ho někdo najde, nejspíš už bude trochu nahnilý. Ne, nenakazil jsem ho morem. Vlastníma rukama jsem ho zardousil. Nikdy neuškodí zopakovat si staré triky. Působit muka je to jediné, co umím dokonale, a bez praxe bych ještě mohl něco zapomenout. I tuhle práci jsem přijal hlavně proto, abych nevyšel ze cviku.

Odsouzenec si při pohledu na mě odplivl. Jeho slina mi stékala po plášti a já si ho lhostejně přeměřil.

– Tak co, ty čubčí synu? – procedil přes hrdlo staženým strachem. – Které špinavé kurvě a v jakém bordelu ses narodil? Určitě té nejposlednější v tom nejposlednějším. A svého otce znáš? Sotva! Takového zkurvysyna musela zplodit jen děvka, kterou nechtěl nikdo kromě malomocného žebravého dědka.

Možná si myslel, že se mu podaří mě rozčítit a že pak smrt přijde rychleji. Postavil jsem se nad něj a čekal, až svoji tirádu skončí. Mistr Eustach mě mnohokrát varoval, abych se nenechal unést hněvem. Často jsem byl také svědkem, jak ho trestanci před popravou uráželi. On se však vždy jen vlídně usmíval. Necítil k nim nenávist a mučení mu nepůsobilo radost. Kat nesmí mít ze své práce zbytečné potěšení. Měl by ji vykonávat co nejlépe a odměnou by mu měla být spokojenost s dobře splněnou povinností. Znovu jsem si vzpomněl na svého prvního mentora v Běsově. Bartoš zbožňoval, když mohl působit bolest. Utrpení samo o sobě bylo pro něj cílem, nikoliv jen cestou k získání výpovědi či prosazení spravedlnosti. Proto neměl být nikdy přijat do akademie. Proto mu dovolili vyučovat pouze lá-

mání kloubů a zacházení s kleštěmi. Proto tak nenáviděl mistry. Proto... Ano. Čím dál tím víc mě trápily pochybnosti o tom, co ho skutečně přivedlo k úkladu, který skončil smrtí mé milované. Ale teď nebyl čas na úvahy. Musím si odpracovat slíbenou tučnou odměnu.

Když jsem se na základě zvěsti, že město shání mistra ostrého meče, ohlásil na radnici, konšelé se tvářili potěšeně, současně však byli plni podezření. Nežádka se stávalo, že se katovské povinnosti ujímal někdo, komu se mučení a poprava zdály být snadnou záležitostí a ještě snadnějším výdělkem.

– Chceme jen, – řekl jeden z radních, – abys provedl všechno tak, jak se patří. Běda ti, jestli zjistíme, že nejsi skutečný popravčí mistr. Malachiáš musí cítit, že umírá.

Z jeho hlasu bylo cítit bolest a touhu po pomstě.

– Koho ti zabil, pane? – zeptal jsem se.

Trhl sebou a dlouho mlčel. Nakonec odpověděl. Zločinec nejen zavraždil, ale i zprznil jeho šestnáctiletou dceru. Byla sice jen jednou z mnoha obětí, ale zato tou poslední. Zvěst o ní se roznesla o to rychleji, že se neštěstí poprvé týkalo vysokého úředníka. V duchu jsem se zamračil. Dokud lotr vraždil přespolní nebo vydíral nanejvýš bohatší sedláky, páni radní krutost neviděli a hrozbu přehlíželi. Chytili škodnou, až když pokousala jednoho z nich.

Zkontroloval jsem řemeny na předloktích. Byly utažené zbytečně silně a příliš blízko zápěstí. Za pacholka jsem totiž dostal omilostněného odsouzence, který zřejmě nevěřil svému štěstí a rozhodl se odpracovat si ho s horlivostí až přílišnou. Neměl jsem ale moc na výběr; zastat práci

katova pomocníka se nikomu jinému nechtělo. Pro měšťany by to byla hanba a pro šlechtice pohana naprosto nepředstavitelná. Vzpomněl jsem si na vyprávění mistra Herberta, jak ve Vratislavi chytili zločince, který zavraždil bohatého kupce, člena městské rady. Nebylo nikoho, kdo by vykonal rozsudek, protože město nemělo právo meče a kata nezaměstnávalo. Proto byl vykonáním rozsudku pověřen syn oběti. Nešťastník se poté musel z města odstěhovat, protože se stal terčem veřejného opovržení a nenávisti. Zvláštní. Zločince, který vraždil, znásilňoval a raboval se nikdo včetně žalářníků, vojáků ani pacholků vedoucích ho na popraviště neštítal, nikdo si nemyslel, že jeho dotyk přináší neštěstí. Ale nikdo z nich by za nic na světě nechtěl vystoupit v roli kata a sloužit spravedlnosti. To je pro lidi horší než ten nejodpornější zločin. Někdo, kdo zabije jménem zákona, je v jejich očích hodný mnohem většího opovržení, než ten, kdo je z moci téhož zákona popraven.

Upravil jsem řemeny. Trochu jsem je uvolnil, posunul k ohybům loktů a znovu utáhl. Natáhl jsem ruku dozadu. Čekal jsem dost dlouho a nakonec jsem se ohlédl po pomocníkovi. Stál s otevřenou pusou a vůbec netušil, o co mi jde. Odkud by to taky měl vědět? Vždyť něčeho podobného se účastnil v životě poprvé. Já zas byl zvyklý, že mi pomáhali ostatní učni nebo dokonce mistrové. Těm nebylo nutné nic říkat.

– Provaz. Podej mi provaz. Ne ten, hlupáku, tenčí!

Přivázal jsem předloktí hned za zápěstími. Odsouzenec nesměl pohnout rukou ani o píd'. Navíc po lámání kostí musí paže zůstat v původní pozici. Většina poprav-

čích podkládá končetiny dřevěnými špalíky, aby snadněji rozdrtili údy. Ale já, absolvent akademie a učeň slavného Eustacha, jsem to považoval za chybu, ba přímo rouhání, a odklon od skutečného umění. Odsouzenec vyděšeně přihlížel. Už ho ani nenapadlo zasypat mě urážkami. Věděl, že mě žádným způsobem z míry nevyvede a že se nevyhne tomu, co si zasloužil.

– Skonči to rychle, kate, – poprosil tiše, hlasem plným utrpení, které ještě neměl čas poznat, ale o kterém věděl, že se blíží s každým jeho výdechem, s každým úderem srdce. – Měj slitování...

Mlčel jsem. Neplatili mě za lítost, ale za vykonání rozsudku. Poděkuj raději soudci, který měl při jeho vynesení tak bujnou fantazii. Člověka lze lámat zevnitř nebo zvenčí. Jestli soud nařídí to první, na začátek se oběti lámou žebra společně s páteří. Při tom cítí bolest jen zpočátku, zato po několika minutách už vůbec. Ale tady jsem měl začít lámání od končetin, bez jakéhokoliv milosrdenství. Tenhle muž měl cítit, že umírá.

– Prosím... bratře...

Bratře? Řekl mi bratře! To slovo jsem během poprav neslyšel poprvé. Zvláštní, jak rychle a okatě se odsouzenci chtějí bratřit s katy. Člověk je odporné stvoření. Čím víc mu někdo může ublížit, tím víc si ho váží. Ještě chvíli, Malachiáši, a řekneš, že mě miluješ tak, jako Kristus miluje všechen lid. I láska bývá nerozlučně spjatá se strachem. A než dokončím poslední uzel, ty v ni, Malachiáši, uvěříš.

Obrátil jsem se k davu. Napjatě mlčel. Dal jsem znamení a dva pomocníci z šatlavy zvedli konstrukci s od-